

Gazdája?

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 10. szám, 2019. március 8.

Csillag István mentegeti Orbánt. Tessék? Igen, ezt teszi, amikor *Viktor, az okos lány* című cikkében (2019/8., febr. 22.) Vlagyimir Putyint Orbán gazdájának nevezi, és ezzel azt sugallja, hogy miként Rákosinak Sztálin akaratához, Kádárnak Hruscsov, Brezsnyev stb. akaratához kellett a maga döntéseiben igazodnia, ha nem akarta, hogy egyik napról a másikra elveszítse pozícióját, Orbánnak is Putyin akaratát kell követnie. Nem így van. Rákosi Sztálin kezéből nyerte hatalmát, Kádár Hruscsov kezéből. Orbán nem Putyin kezéből, hanem a magyar választóktól. Nem is Putyin akaratának kell megfelelnie ahhoz, hogy megtartsa hatalmát, hanem a magyar választókénak abban az értelemben, hogy elegen szavazzanak arra, hogy hatalmon maradjon, és ne túl sokan és túl egységesen arra, hogy valaki más kerüljön hatalomra.

Putyin és Orbán kapcsolata egészen más természetű. Orbán önkényuralmat épít – lényegében már felépítette –, miközben 2010-es hatalomra kerülésekor a magyar állam a nyugati demokráciák szövetségi rendszerének része volt, az ebből következő tág lehetőségekkel és egyértelmű kötelezettségekkel. Orbán a tág lehetőségeket meg kívánja tartani, de a kötelezettségektől szabadulni akart és akar. Amikor Orbán Tusnádfürdőn olyanokat mond, hogy Magyarország Berlin, Moszkva és Sztambul háromszögében fekszik, félreteszi a különbségtételt demokratikus és önkényuralmi rendszerek között. Mint tudjuk, ez a különbségtétel tényleg nem létezik a számára. Ahhoz, hogy szabaduljon azoktól a kötelezettségektől, amelyeket a NATO- és mindenekelőtt az uniós tagság jelent, alternatív kapcsolatokat kell építenie. Erről szól az orosz kapcsolat, a kínai kapcsolat, a török kapcsolat, melyek közül érdemi gazdasági jelentősége eddig az orosz kapcsolatnak van. Paks II. arra irányul, hogy orosz függőséggel váltsa ki a kormány a nyugati függőséget, és erről szól még a Metrovagonmas szerelvényeinek beszerzése is. Ennél is fontosabb, hogy az Orbán-kormány bizonyos fontos törekvéseinek (Ukrajna elszigetelése, a migrációt menedzselő próbálkozások blokkolása) az EU és a NATO kohézióját rontja, és ez előnyös a putyini rendszernek. Orbán a közhiedelemmel ellentétben nem kilépni akar az EU-ból. De Orbán számára nem Putyin kiszolgálása a cél, hanem saját belső hatalmi törekvéseinek külső alátámasztása, és ez történetesen egybeesik Putyin szándékaival.

Volt már ehhez hasonló helyzet a magyar történelemben. Horthy és rendszere az antanthatalmaktól kapta a hatalmi felhatalmazást, de legfontosabb törekvésének, a területi revíziónak lehetővé tételét az antanthatalmaktól nem várhatta. Trianon revíziójához természetes szövetségesnek kínálkozott 1933-tól a Versailles revíziójára törekvő Németország, ezért is fordult Gömbös Németország felé. Horthy-Magyarország így a hitleri Németország szilárd szövetségese lett. De ez nem jelentette azt, hogy Hitler Horthy gazdája lett volna.

Csillag szóhasználata felmenti Orbánt az alól, hogy felelőssé tegyük őt az orosz kapcsolat miatt. Rákosi vagy Kádár a szovjet kapcsolatért nem volt felelőssé tehető, hiszen ők Sztálintól, illetve Hruscsovtól nyerték pozíciójukat, hatalmi szervezetük, az MDP, illetve MSZMP is az SZKP „testvérpártjaként” létezett, az országban „ideiglenesen”, vagyis tartósan állomásoztak a szovjet csapatok, és 1956-ban, illetve Csehszlovákiában 1968-ban világossá tették, meddig terjed a hazai vezetők játéktere. Orbánnál ilyesmiről szó sincs. Teljes a felelőssége azért, hogy merre viszi az országot. Ő maga a maga gazdája (és ma az egész országé), és nem Putyin.